

Buro Maerlant
Landschap, Ecologie & Ruimtelijke Ordening

BM-NOTITIE 2013

Wijbosch
Pastoor van Vroonhovenstraat 6

Ecologische quickscan in het kader van de Flora- en faunawet
J. van Suijlekom, 19 juni 2013

Inhoud

	Blz
1 Inleiding	3
1.1 Algemeen	3
1.2 Methode / doel	3
1.3 Beschrijving van het plangebied en de toekomstige ingrepen	3
2 Wet- en regelgeving	4
2.1 Flora- en faunawet	4
2.2 Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)	4
2.3 Gebiedsbescherming in het kader van de EHS en natura 2000	6
3 Resultaten van het veldonderzoek	7
3.1 Algemeen	7
3.2 Beschermde soorten: resultaten en verwachting	7
4 Conclusies en aanbevelingen	9
Conclusies	9
Aanbevelingen	9
Literatuur	10

Impressie van het
plangebied.
Foto's: Buro Maerlant
12-06-2013

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Op verzoek van Wintraecken advies heeft Buro Maerlant een ecologische quickscan uitgevoerd op de locatie Wijbosch Pastoor van Vroonhovenstraat 6 in de gemeente Schijndel. Het veldonderzoek werd uitgevoerd op 12 juni 2013. Aanleiding van het onderzoek is de voorgenomen herinrichting van het plangebied voor de realisatie van een kleinschalige studio voor yoga, meditatie en massagetherapie en een bijgebouw (berging). Voor dit doel worden twee bijgebouwen gesloopt en enkele bomen gekapt.

1.2 Methode / doel

De ecologische quickscan bestaat uit een gerichte veldinspectie naar de eventuele aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Tijdens een éénmalig veldonderzoek is het plangebied zelf en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van diersporen zoals uitwerpselen, krap- en graafsporen, en is de vegetatie bekeken. Tevens zijn waarnemingen van aanwezige diersoorten gedaan. Op basis van *expert-judgement* is een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van beschermde soorten. Dit is afgewogen tegen de toekomstige ontwikkelingen. Doel van het onderzoek is een goed onderbouwde inschatting te geven, zodat kan worden gehandeld conform de Flora- en faunawet.

1.3 Beschrijving van het plangebied en de toekomstige ingrepen

Het plangebied Pastoor van Vroonhovenstraat 6 ligt in het buitengebied van Wijbosch in de gemeente Schijndel, even ten noorden van een doorgaande provinciale weg (Eerdsebaan). Het huidige plangebied omvat een boerderij met kantoor, een stal en een ruime tuin met een weide voor gezelschapsdieren (figuur 1). Men is voornemens het plangebied te herinrichten voor de realisatie van een kleinschalige studio voor yoga, meditatie en massagetherapie en een bijgebouw (berging). Voor dit doel worden twee bijgebouwen gesloopt en enkele bomen

Figuur 1
Globale begrenzing van het plangebied (rood). Groen = deel, te behouden, dat wordt opgenomen in het nieuwe plan. Blauw = te slopen aanbouw. Bron ondergrond: Google Earth.

gekapt. Het netto bebouwd oppervlak zal hierdoor afnemen. Het plan wordt landschappelijk ingepast, waardoor tevens ecologische waarden, door aanleg van struwelen en bloemrijke zones, zullen toenemen.

2 Wet- en regelgeving

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op de bescherming van in het wild voorkomende plant- en diersoorten. Deze bescherming heeft als doel het voortbestaan van soorten (géén individuen) te waarborgen. Het veroorzaken van schade aan planten en dieren is in principe verboden, tenzij men hier uitdrukkelijke toestemming voor heeft (nee, tenzij principe). De verbodsbepalingen gelden voor circa 500 plant- en diersoorten.

Verbodsbepalingen

De volgende verbodsbepalingen (tabel 1) in de Flora - en faunawet zijn voor dit onderzoek relevant:

Artikel	Verbodsbepaling
8	Het verbod om planten behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9	Het verbod om dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10	Het verbod om dieren opzettelijk te verontrusten.
11	Het verbod om nesten, holen, of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12	Het verbod om eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
13	Het verbod planten, producten van planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot beschermde inheems of uitheemse dier- of plantensoorten te vervoeren, ten vervoer aan te bieden of af te leveren.

Tabel 1
Beknopte weergave verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 13 uit de Flora- en Faunawet

Zorgplicht

In artikel 2 van de Flora- en faunawet wordt verwacht, dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor alle (dus ook niet beschermde) planten en dieren en de leefomgeving. Het kan worden gezien als een fatsoenseis.

2.2 Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)

In 2005 heeft de minister van LNV door middel van een AMvB de regels vereenvoudigd door wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig

behoud of beheer geldt in een aantal gevallen een vrijstelling op de verbodsbepalingen. De zorgplicht blijft echter van kracht. Er zijn drie categorieën of tabellen van beschermde soorten opgesteld (zie tabel 2).

Tabel 2
Beschermsre-
gimes 1 t/m 3
AMvB artikel 75
van de Flora- en
faunawet

Categorie	Omschrijving
1	In deze categorie zijn algemeen voorkomende beschermde soorten opgenomen. Bij ruimtelijke ontwikkeling, bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt voor deze soorten geldt op voorhand een vrijstelling van artikel 8 t/m 12. Dit is zonder verdere eisen (lichte toets). Voor andere activiteiten dient een ontheffing te worden aangevraagd.
2	Hier onder vallen minder algemene, niet bedreigde soorten. Indien men werkt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing nodig. In de andere gevallen is een ontheffing nodig. Voor het verkrijgen van een ontheffing dient men aan te tonen, dat er geen inbreuk wordt gedaan op de gunstige instandhouding van de soort.
3	Tabel 3-soorten zijn strikt beschermd. Dit zijn soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bedreigde soorten die bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen. Alle vogelsoorten vallen hier ook onder. Voor broedende vogels wordt in principe nooit ontheffing verleend, omdat werkzaamheden buiten het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd. Voor ruimtelijke ontwikkeling is een ontheffing nodig. Deze wordt alleen verkregen als wordt aangetoond, dat geen alternatieven voor handen zijn en wezenlijk negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Van de initiatiefnemer wordt gevraagd schade zoveel mogelijk te beperken(mitigatie) en dienen veelal alternatieven te worden geboden(compensatie). Door een effectbeoordeling via een uitgebreide toets en een compensatieplan kan onder voorwaarden een ontheffing worden verkregen. Indien sprake is van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik dient men te werken met een goedgekeurde gedragscode. Indien men deze niet zelf op heeft gesteld, is het mogelijk gebruik te maken van reeds bestaande gedragscodes. Als geen gedragscode voor handen is dient een ontheffing te worden aangevraagd. Voor overige activiteiten is altijd een ontheffing nodig, waarbij bovengenoemde criteria gelden.

Indien alleen tabel-1 soorten worden aangetroffen volstaat voor ruimtelijke ontwikkeling een quickscan (lichte toets). Wanneer tabel 2 of 3- soorten worden aangetroffen of worden verwacht kan afhankelijk van toekomstige ingrepen en de soort aanvullende toetsing nodig zijn (uitgebreide toets). Doorgaans is daarvoor intensiever onderzoek nodig in het geschikte jaar-getijde.

Per augustus 2009 is de beoordeling Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen door de Dienst Regelingen gewijzigd, waardoor bij **aantoonbaar** voldoende mitigatie en compensatie voor strikt beschermde soorten niet altijd meer een ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Ontheffingen voor Habitatrichtlijnsoorten worden vrijwel niet meer verleend. Nesten van vo-

gels zijn doorgaans alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn nesten ook buiten het broedseizoen en dus jaarrond beschermd (zie tabel 3).

Tabel 3
Beschermscategorieën nesten, waarvan de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet jaarrond (1 t/m 4) of tijdens het broedseizoen (categorie 5) gelden

Categorie	Omschrijving
Jaarrond beschermde nesten	
1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Niet jaarrond beschermde nesten	
Let op: onderbouwing en eventueel nader onderzoek echter gewenst	
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: boerenzwaluw, ekster, groene specht en spreeuw).

Van alle categorieën vogels in hierboven genoemde tabel is het belangrijk aan-of afwezigheid van nesten / territoria aan te tonen. Via een omgevingscheck en eventueel nader onderzoek is dit mogelijk.

2.3 Gebiedsbescherming in het kader van de EHS en Natura 2000

Het plangebied ligt op relatief grote afstand van beschermde gebieden (EHS en Natura 2000), allen (EHS) gelegen ten noorden van de bebouwde kom van Wijbosch en/of buiten een straal van 3,5 km (Natura 2000-gebieden). Ten noorden van het plangebied, op ruim 100 meter afstand ligt een geïsoleerd bosperceel, dat eveneens is opgenomen binnen de provinciale EHS (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>). Effecten van de plannen op dit bos zijn niet aande orde vanwege de afstand en de aard van de ingrepen. Door de grote afstand en de beperkte aard van de ingrepen, zijn effecten op beschermde gebieden in de omgeving op voorhand uit te sluiten. Gebiedsbescherming en effecten door externe werking zijn niet aan de orde.

3 Resultaten van het veldonderzoek

3.1 Algemeen

Het veldonderzoek werd uitgevoerd op 12 juni 2013 door J. van Suijlekom.

Ecotopen

De volgende biotopen zijn aangetroffen:

- » Bebouwing. Te slopen opstallen, opgetrokken uit baksteen en golfplaten. Eén te slopen opstal was voorzien van een luchtsponw en een pannendak. De sponw was door de toepassing van PUR- schuim ontoegankelijk voor fauna. Tevens was een boerderij aanwezig (buiten dit plan) met een rieten kap.
- » Tuin met fraaie houtingels, met relatief jonge inheemse bomen een stuiken, gazon, weiden en heggen;
- » Verhardingen.

3.2 Beschermde soorten: resultaten en verwachting

Planten

Er werden geen door de Flora- en faunawet beschermde plantensoorten aangetroffen. Dit zijn kritische soorten waarvoor geschikte habitat ontbrak.

Zoogdieren algemeen

In de nabijheid van het plangebied (> 1 km) is de das waargenomen. In het plangebied zelf zijn geen sporen aangetroffen van de das. Als habitat is het plangebied ook weinig geschikt. Eekhoorn is niet in het plangebied aangetroffen. In de ruimere omgeving komt de waterspitsmuis voor. Dit is een soort van een waterrijke omgeving met ontwikkelde vegetaties. In het plangebied ontbreekt een dergelijk habitat. De aanwezigheid van de waterspitsmuis kan redelijkerwijs worden uitgesloten. In de te slopen opstallen werden geen sporen aangetroffen van aan bebouwing gebonden strikter beschermde zoogdieren zoals de steenmarter, een soort die steeds vaker in Brabant opduikt.

Vleermuizen

Tijdens het veldonderzoek zijn geen sporen aangetroffen van vleermuizen. De te slopen bebouwing was ontoegankelijk (kantoor) of ongeschikt (schuur met golfplaten). Het kantoor was voor vleermuizen ontoegankelijk doordat dakpannen nauw aansloten en potentiële geschikte plekken voor in - een uitvliegen waren afgedicht met PUR-schuim. Een windveer was aan de bovenzijde open, echter ontbrak voor vleermuizen de gelegenheid onder de pannen te kunnen. Een stal / berging was opgetrokken uit golfplaten op dunnen balken. Voor vleermuizen ontbraken plekken om weg te kruipen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de te slopen opstallen kan worden uitgesloten.

In het plangebied waren diverse jongere bomen aanwezig. Deze vertoonden geen holten of overige voor vleermuizen toegankelijke delen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen in bomen kan eveneens worden uitgesloten.

Als foerageergebied is het gehele plangebied en de omgeving door de aanwezigheid van veel groen zeer geschikt. Het oppervlak van het plangebied zelf is dermate gering in verhouding tot geschikt foerageergebied in de omgeving dat effecten op de foerageermogelijkheden op voorhand uit te sluiten zijn.

Vogels

In het plangebied werd, naast algemene soorten zoals merel, zanglijster, vink en spreeuw, houtduif, spreeuw en vink, huismus waargenomen. Nesten van huismus zijn jaarrond beschermd. Onder windveren van het te slopen kantoor werden drie nesten aangetroffen van huismussen, die afgaande op de aanwezigheid van vers nestmateriaal en tjlpende mannetjes recentelijk in gebruik zijn. De windveren waren de enige toegankelijke en makkelijk te inspecteren delen van het gebouw. Het aantal van drie nesten van drie kon met zekerheid worden vastgesteld. Voorafgaande aan de sloop is het noodzakelijk alternatieve voorzieningen voor de drie nesten te treffen. Voor nesten onder pannen / delen van daken zijn vides het beste alternatief. Volgens de soortenstandaard huismus van Dienst Regelingen dienen minimaal twee voorzieningen te worden getroffen per verblijfplaats. In dit geval dienen drie vides met twee invliegopeningen / nestplekken te worden aangebracht. Dit kan onder het dak van de huidige boederij of onder de nieuw op te richten berging. Bij voorkeur worden de vides nog dit seizoen (2013) aangebracht. Huismussen kunnen deze zéér snel bevolken. Voorafgaande aan de sloop dienen in samenspraak met een ter zake deskundige maartegelen te worden genomen om de functie van het plangebied voor de huismus te kunnen waarborgen. In de omgeving werden meer mussen gehoord, zodat dit groepje van drie paartjes met zekerheid deel uitmaakt van een grotere populatie huismussen in de omgeving. Ervaring leert, dat huismussen regelmatig andere plekken binnen het territorium uitkiezen om te nestelen. Deze zijn aanwezig blijkens diverse roepende mannetjes in de omgeving bij overige geschikte objecten. Effecten op populatieniveau zijn dan ook niet te verwachten.

In de omgeving van het plangebied komen steenuil en kerkuil voor. In het plangebied zelf ontbraken sporen van beide soorten. Als foerageergebied kán het plangebied functie hebben, echter blijven deze ruimschoots aanwezig. Effecten op de foerageermogelijkheden voor uilen zijn niet aan de orde. Overige jaarrond beschermde broedvogels worden in het plangebied niet verwacht. Nesten van roofvogels werden niet aangetroffen. Voor gierzwaluw is de bebouwing ongeschikt door de geringe hoogte en het ontbreken van geschikte nestelplekken.

Overige soortgroepen

Voor de overige door de Flora- en faunawet beschermde soortgroepen ontbrak, mede door de afgwezigheid van water en het gebruik als tuin een weide, geschikt leefgebied. Als landbio-toop voor amfibieën zijn de delen die betrokken worden bij de ingreep ongeschikt.

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Binnen de toekomstige bouwblokken of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, zijn de volgende potentiële natuurwaarden aangetroffen:

- » Kans op de aanwezigheid van algemene broedende vogels (niet jaarrond beschermd);
- » Aanwezigheid van drie nesten van huismus in een te slopen opstal. *De huismussen maken onderdeel uit van een grotere populatie op korte afstand van het plangebied. Effecten van de plannen op de huismus op populatie niveau zijn, doordat in de omgeving grotere aantallen dieren op geschikte plekken aanwezig zijn, op voorhand uit te sluiten.*

Aanbevelingen

Huisumus

Aanbevolen wordt, in samenspraak met een ter zake deskundige voorzieningen te treffen voor de huismus. Relatief eenvoudig kan de nieuw te realiseren berging geschikt gemaakt worden voor huismussen: deze heeft dezelfde afmetingen als het kantoor en bevindt zich eveneens in dezelfde tuin. Door gebruik te maken van klassieke goten en een pannendak met holle gebakken pannen is de kans op succes heel groot. Door daarnaast gebruik te maken van vogelvides kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de nieuwe voorzieningen zullen worden gekoloniseerd. Voorafgaande aan de sloop van het kantoor dienen tijdig en ruim drie maanden vóór het broedseizoen alternatieve voorzieningen getroffen te worden. Sloop in het broedseizoen is niet toegestaan.

Preventieve maatregelen broedvogels

Aanbevolen wordt tijdens de werkzaamheden, zowel de kap van enkele bomen, grondwerk en sloop, rekening te houden met het broedseizoen. Derhalve wordt aanbevolen deze werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor de meeste vogels, inclusief de huismus, is dit de periode half maart t/m augustus.

Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, en J.B.M. Thissen, 1992.
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Diepenbeek, A. van, 1999.
Veldgids Diersporen (tweede druk, 2003). KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Meijden, R. van der, 2005. Heukel's flora van Nederland. Wolters-Noordhoff, Groningen.

Internet

- » Google Earth
- » www.rijksoverheid.nl/ministeries/eleni
- » <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Buro Maerlant Dorpsstraat 17 4271 AA Dussen
T 085 877 86 85
E info@BuroMaerlant.nl | www.BuroMaerlant.nl
KvK 18091206

Wijbosch Pastoor van Vroonhovenstraat 6
Notitie Flora- en faunawet